

40. שליח שיצתה מקצתה אין לטהרה מיום ראשון

1. בבא קמא יא. "ואמר עולא א"ר אלעזר שליח שיצתה" עד "מאי קמ"ל"

ואמר עולא א"ר אלעזר: שליח שיצתה מקצתה ביום ראשון ומקצתה ביום שני - מונין לה מן הראשון. א"ל רבא: מה דעתך? לחומרא, חומרא דאתי לידי קולא הוא, דקא מטהרת לה מראשון! אלא אמר רבא: לחוש חוששת, מימנא לא ממניא אלא לשני.

2. תוס' בבא קמא יא. ד"ה דקא

דקא מטהרת לה מראשון - פירוש שסופרת י"ד של נקבה מראשון והדמים שתראה בט"ו יהיו טהורין וא"ת ואמאי לא יהיו טהורים דלמא ביום ראשון יצא ראשו או רובו ואפ"ל לא יצא דלמא הוא זכר וי"ל דלא מצוי למישרי מספק ספיקא דהווי תרי קולי דסתרי אהדי שאם תראה יום מ"א תשתרי נמי מספק ספיקא דשמא לא יצא רובו ביום ראשון ואפ"ל יצא רוב דלמא נקבה היא והשתא בתחילה התרנו משום דשמא זכר השתא נתירנו משום שמא נקבה הרי ממה נפשך נעשה איסור וכה"ג תנן בהמפלת (נדה כט.) תשב לזכר ולנקבה ולנדה אע"ג דכל איסור באפי נפשיה הוי ספק ספיקא.

3. שיטה מקובצת בבא קמא יא. ד"ה דקא

דקא מטהרי לה מראשון. הקשו בתוספות למה לא יהיה יום ט"ו טהור מכח ספק ספיקא. וקשה כיון שמנתה י"ד של טומאה הרי היא בחזקת טומאה ואם כן היאך נוכל לה לטהר יום ט"ו מכח ספק ספיקא. וי"ל דחזקת טומאה במקום דאיכא ספק ספיקא אינה כלום.

4. חולין כח: "אתמר רב אמר" עד "תנן חצי אחד"

אתמר, רב אמר: מחצה על מחצה כרוב, רב כהנא אמר: מחצה על מחצה אינו כרוב. רב אמר מחצה על מחצה כרוב, הכי אמר ליה רחמנא למשה: לא תשייר רובא; רב כהנא אמר מחצה על מחצה אינו כרוב, הכי אמר ליה רחמנא למשה: שחוט רובא.

5. תוס' חולין כח: ד"ה לפי "וה"ר שמעון היה מפרש" עד "וכן גבי פרוץ כעומד"

וה"ר שמעון היה מפרש דאמוראי דהכא ודפרוץ כעומד מצו סברי כרבנן דאי אפשר לצמצם אפילו בידי אדם ופליגי כשדומה לנו דהוי מחצה על מחצה ומאן דשרי משום דאימא דשחט רובא ואפילו הן שוין רחמנא אמר לא תשייר רובא ומאן דאסר משום דאימא נשאר רובא קיים ואפילו הן שוין רחמנא אמר שחוט רובא

6. חולין י. "איתמר השוחט בסכין" עד "מתיב רבא" ורש"י ד"ה כשמעתיה

איתמר: השוחט בסכין ונמצאת פגומה; אמר רב הונא: אפילו שיבר בה עצמות כל היום - פסולה, חיישינן שמא בעור נפגמה; ורב חסדא אמר: כשרה, שמא בעצם נפגמה. בשלמא רב הונא כשמעתיה, אלא רב חסדא מאי טעמא? אמר לך: עצם ודאי פוגם, עור ספק פוגם לא פוגם, הוי ספק וודאי, ואין ספק מוציא מידי ודאי.

כשמעתיה - דאמר לעיל /חולין/ (דף ט) בחזקת איסור עומדת עד שיוודע לך במה נשחטה וזו נולד בה ספק בשחיטה.

7. חולין י: "הוה עובדא וטרף" עד "לא כרב חסדא"

הוה עובדא, וטרף רב יוסף עד תליסר חיותא. כמאן? כרב הונא ואפילו בקמייתא?

8. שו"ת הרשב"א חלק א' ת"א מתחילת השאלה עד תחילת התשובה, "ואל תשיבני מדרב הונא" עד "ומכל מקום עוד"

שאלת עוד ספק ספקא דקיימא לן דמותר אם נאמר כן אפ"ל במקום דאיתחזק איסורא או לא? ואם תאמר מותר מה נעשה לאותה שאמרו בפרק בכל מערבין (דף ל"ה ב') דאפילו בספקא דרבנן היכא דאיתחזק איסורא אזלינן לחומרא? ואם

תאמר אסור תרוץ לי הא דאמרינן בפרק קמא דכתובות (דף י"ד) דקיל ספק ספקא מרוב. דרוב אינו מתיר ביחוסין וספק ספקא מתיר. ובשחיטה מתיר כדאיתא בההיא (פ"ק דחולין דף י"ב) דמצא גדייו ותרנגוליו שחוטין.

אל תשיבני מדרב הונא דאמר בפרק קמא דחולין (דף י') בדק סכין ושחט בה ונמצאת פגומה הרי זו אסורה דאמר בעור נפגמה. ואמרינן התם /חולין י' / דעובדא הוה דשחט תריסר חיותא ונמצא סכין פגומה ואתא קמיה דרב יוסף ואסר. ושיילינן התם /חולין י' / כמאן אילימא כרב הונא ואפילו בקמייתא. ומינה שמעינן דאע"ג דבקמייתא איכא ספק ספקא ספק בדקמייתא ספק בבתייתא ואם תמצא לומר בקמייתא /נ"ל דחסר כאן וכו'/. כרב הונא משום דאזיל לטעמיה דאמר בהמה בחייה באיסור עומדת עד שיודע לך ודאי שנשחטה ואפילו שבר בה עצמות. ותדע לך עוד דהא ספק ספקא עדיין /עדיף/ כרוב. ואפשר דאליהם התרו יותר מרוב. דהא רבי יהושע לגבי יוחסין פסיל בחד רובא ומכשר ספק ספקא. וכיון שכן כי היכי דאזלינן בתר רובא להתיר בכל איסורין שבתורה ואפילו בדאיתחזק איסור כגון חתיכת איסור שנתערב בשתים של התר הוא הדין בתרי ספיקי דשריא ואפי' בדאיתחז' איסורא

9. רמב"ם טומאת מת ט:יב

דבר ידוע שכל אלו הטומאות וכיוצא בהן שהן משום ספק הרי הן של דבריהן, ואין טמא מן התורה אלא מי שנטמא טומאת ודאי אבל כל הספיקות בין בטומאות בין במאכלו' אסורות בין בעריות ושבתות אין להם אלא מדברי סופרים [ואע"פ כן דבר שחייבין על זדונו כרת ספיקו אסור מן התורה, שהרי העושה אותו חייב אשם תלוי] כמו שביארנו בהלכות איסורי ביאה ובכמה מקומות.

10. תוס' זבחים ע: ד"ה אפילו "ועוד שאל הרב רבי יצחק" עד "וכי תימא נכבשינהו"

ועוד שאל הרב רבי יצחק מר"ת דקאמר רבי שמעון (סנהדרין דף עט:): הנסקלים בנשרפים ידונו בסקילה שהשריפה חמורה ניזיל בתר רובא להחמיר בדיני נפשות כדאיתא פרק קמא דחולין (דף יא:): דלא חיישינן שמא במקום סייף נקב הוה ותירץ דלא אזלינן בתר רובא להחמיר כיון שנהרג בלאו הכי במיתה אחרת אי נמי לא אזלינן בתר רובא לחייב אותו שהוא ודאי בסקילה ומהאי טעמא לא תקשי לן הא דאמר פרק אלו הן הנשרפין (סנהדרין דף עט:): דאדם רוצח שלא נגמר דינו שנתערב עם אחרים שנגמר דינן כולן פטורים דמשום רובא לא נעביד דבר שהוא שקר ודאי דודאי יש אחד שאינו בר מיתה כלל לפי שלא נגמר דינו ולא דמי לאותו שהרג ודאי אלא דלא ידעינן אי טריפה הוה אי שלם הוה ועוד יש לומר דהוה ליה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי ופטור מדאורייתא דספק נפשות להקל

11. פסחים י. "דתנן שני שבילין" עד "ספק על"

דתנן: שני שבילין, אחד טמא ואחד טהור, והלך באחד מהן ועשה טהרות, ובא חבירו והלך בשני ועשה טהרות. רבי יהודה אומר: אם נשאלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו - טהורין, שניהן בבת אחת - טמאין. רבי יוסי אומר: בין כך ובין כך טמאין. אמר רבא ואיתימא רבי יוחנן: בבת אחת - דברי הכל טמאין, בזה אחר זה - דברי הכל טהורין. לא נחלקו אלא בבא להשאל עליו ועל חבירו. רבי יוסי מדמי ליה לבת אחת, ורבי יהודה מדמי ליה לזה אחר זה.

12. תוס' פסחים י. ד"ה בבת אחת

בבת אחת ד"ה טמאים - נראה דהיינו מדרבנן דמדאורייתא אפי' בבת אחת טהורים.